

Plagiatul clădește corupția; corupția surpă societatea

Dorin ISOC¹

Dorin.Isoc@graar.org

Grupul pentru Reformă și Alternativă Universitară (GRAUR), Cluj-Napoca, România
August 2017

¹ Profesorul Dorin Isoc este președintele Asociației GRAUR.

Notă: Cenzurarea s-a realizat când un recenzor al unui eveniment științific internațional care urma să aibă loc în România a intervenit în fondul articolului depus pentru prezentare și a solicitat "... sugerăm autorului să anonimizeze persoane, universități, reviste etc. [întrucât] nu este cu necesitate important și relevant pentru conținutul științific al lucrării iar astfel de informații ar putea fi găsite pe site, dacă cineva dorește este interesat să caute...". Organizatorii evenimentului științific au fost de acord cu acest punct de vedere al recenzorului.

Autorul lucrării a considerat că această solicitare este o manifestare de cenzură și o afectare a dreptului său legitim la expresie și expunere conformă a analizei unui fenomen social real și a refuzat înlocuirea, de exemplu, a denumirii „Academia Română” cu „A.R”, sau folosirea pentru „Universitatea Vasile Alecsandri”, Bacău” a unei alternative, ca „UVA, X”.

Plagiatul clădește corupția; corupția surpă societatea¹

Dorin ISOC

Grupul pentru Reformă și Alternativă Universitară (GRAUR), Cluj-Napoca, România

Dorin.Isoc@graur.org

REZUMAT

Expansiunea mediului electronic produce mari schimbări în maniera de realizare a cercetărilor în domeniul de nișă. În acest fel plagiatul, o abatere a vieții academice a ajuns subiect de cercetare și obiect al atenției publice cu o audiență extinsă. Cercetarea impune o abordare care trece de la aspectele specifice, sociologice la cerințe tehnice și de impact. Implementarea sistemului tehnic proiectat ascunde aspectele tehnice pentru a face aplicația prietenoasă publicului țintă. Acum este momentul în care este posibilă colectarea informației rezultate din utilizarea sistemului tehnic și interpretarea acestora la nivelul de subtilitate ales. Acum cercetarea revine asupra problemei inițiale și oferă decidenților argumente pentru căile de soluționare a problemei sociale.

Cuvinte cheie: plagiat, societate civilă, poluare intelectuală, corupție.

INTRODUCERE

Propagarea plagiatului rămâne, în continuare, un subiect evitat în fondul său, iar simpla asociere cu mediul social și cu nivelul de cultură a unei societăți poate fi, cel mult, o explicație posibilă.

Globalizarea circulației informației a accelerat sporirea numărului de lucrări plagiare dar a impus și alte forme de abordare a aspectelor unui fenomen social, aparent simplu în manifestare, dar complex ca inserție în societate.

Literatura care privește plagiatul excelează, mai ales, prin constatare și, mult mai puțin, prin acțiune sau inițiativă. Se pot identifica astfel mai multe categorii de lucrări care, într-un fel sau altul, au o conexiune cu cercetarea de față.

O primă categorie sunt lucrările care își propun discuții sau anchete pe tema plagiatului (Manalu, 2013; Hu, 2015; Comas-Forgas & Sureda-Negre, 2010; Power, 2009; Schrimsher & al, 2011)). Cercetările sunt interesante dar argumentele lor sunt deosebit de greu de generalizat sau utilizat.

O altă categorie de lucrări sunt cele care privesc metode și forme de reducere a

¹ Mod de citare: Isoc, D. Plagiatul clădește corupția; corupția surpă societatea. Cluj-Napoca: Grupul pentru Reformă și Alternativă Academică (GRAUR). August 2017. Disponibil la: www.plagiate.ro.

incidentului plagiatului (Berlinck , 2011; Stabingis & al, 2014; Burke, 2005; Born, 2003). Soluțiile raportate sunt convenționale și pasive, raportat la evoluția tehnică a societății. Ele merg de la organizarea activității didactice până la descurajarea prin aplicarea unor pedepse severe.

O ultimă categorie uniformă este cea destinată utilizării mijloacelor electronice de detectare a indiciilor de suspiciune de plagiat (Keuskamp&Sliuzas, 2007; Martin, 2005; Sutherland-Smith&Carr, 2005). Aceste metode sunt destinate mai ales activităților didactice și privesc lucrările cu caracter școlar.

Lucrările au la bază ipoteza că plagiatul este o încălcare a eticii academice în care sunt implicați studenți și că fiecare universitate poate stăpâni fenomenul.

În ultima vreme au început să apară sinteze care privesc, timid, fenomenul plagiatului într-un context mai larg, uneori chiar internaționalizat (Pupovac, 2008; Glendinning, 2014).

Ca ansamblu, literatura raportată are o viziune unitară asupra plagiatului în ceea ce privește caracterul actual, unic și izolat al acestuia. În opinia noastră, această viziune este ușor deformată și nu ține seama de realitățile lumii actuale în ciuda apariției mijloacelor electronice de detectare a plagiatului.

Lucrarea de față își propune să abordeze unele rezultate care privesc plagiatul istoric, adică plagiatul identificat în opere deja publicate, prin utilizarea unui sistem electronic și a unei metode inovative de descurajare a faptei.

În primul capitol, este introdus conceptul de plagiat istoric și se justifică necesitatea ca acesta să fie definit și să fie privit ca o faptă care trebuie probată. Se detaliază trăsăturile care fac identificabil plagiatul istoric.

Un capitol următor este dedicat unei descrieri funcționale succinte a Indexului Operelor Plagiate, prin fișa de suspiciune, ca mijloc de tratare a plagiatului istoric, iar în capitolul de interpretări sunt puse în discuție o serie de statistici și intercorelări obținute din funcționarea de circa patru ani a Indexului.

Concluziile insistă asupra faptului că se impune ca tratarea plagiatului istoric să fie graduală, tenace și publică, în care să fie inclusă și societatea civilă.

DESPRE PLAGIATUL ISTORIC

Toate abordările anterioare ale plagiatului au privit fapta ca o personală, indi-

viduală, ca o problemă de moment și fără efecte propagate în timp. Realitatea dovedește însă cu totul altceva. Pentru a putea justifica demersul nostru, este necesară introducerea noțiunii de plagiat istoric. Plagiatul istoric este fapta identificată ulterior unui proces de aducere la cunoștința publicului a unei lucrări scrise.

Plagiatul istoric este identificabil la nivelul unui patrimoniu cultural, oricare ar fi forma lui de existență. Tratarea globală a plagiatului impune existența acțiunii de întreținere a patrimoniului cultural. Patrimoniul cultural, constituit și îmbogățit prin publicare, este un bun al omenirii. Lucrările ajunse, în mod fraudulos, în patrimoniul cultural trebuie identificate și semnalate beneficiarilor potențiali, din prezent, dar și din viitor.

Existența lucrărilor autentice în format tipărit, pe hârtie, este numai una din rațiunile tehnice pentru care plagiatul istoric poate fi identificat cu întârziere.

Odată cu procesul de igienizare a patrimoniului cultural, prin identificarea lucrărilor plagiante, se impune ca fiecare făptuitor, autor de lucrare plagiată să primească cel puțin oprobriul societății. Oprobriul societății devine astfel una din căile de descurajare a plagiatorilor și această cale poate fi cunoscută și aplicată cu deplină consecvență.

Definiții și principii de constatare a plagiatului

Se va lucra, în continuare, cu o definiție generalizată a plagiatului bazată pe concepte împrumutate din practica creației intelectuale. În acest fel, se accentuează obiectul plagiatului ca fiind opera plagiată care (Isoc, 2017) este

„... o lucrare care cuprinde, în mod integral sau numai parțial, prin preluare și fără indicație de proveniență, o operă de creație intelectuală scrisă, realizată și publicată anterior de o altă persoană sau de alte persoane. ...”

Fiecare pereche, operă plagiată – operă autentică, alcătuiește un plagiat sau o faptă de plagiat. Rezultă că într-o operă plagiată se pot afla sau identifica unul sau mai multe plagiate.

După (Isoc, 2012), plagiatul este o faptă complexă și cu efecte multiple care se poate constata cu probe oricând, de către oricine și în orice măsură. De asemenea, plagiatul nu se poate prescrie, nu se perimă și nu dispăre. Practic, plagiatul nu depinde de lungimea piesei de creație intelectuală preluată fără atribuire din opera autorului autentic.

Cu referire la o pereche de opere de creație, una autentică și una suspționată, care definesc o faptă de plagiat se poate spune că (Isoc, 2014):

„...i. Cele două opere tratează același subiect sau subiecte înrudite. ii. Opera autentică a fost făcută publică anterior operei suspționate. iii. Cele două opere conțin piese de creație identificabile comune care posedă, fiecare în parte, un subiect și o formă de prezentare bine definită. iv. Pentru piesele de creație comune, adică prezente în opera autentică și în opera suspționată, nu există o menționare explicită a provenienței. Menționarea provenienței se face printr-o citare care permite identificarea piesei de creație preluate din opera autentică. v. În opera suspționată se identifică un fir sau mai multe fire logice de argumentare și tratate care leagă aceleași premise cu aceleași concluzii ca în opera autentică. ...”

Elementul esențial care apare în această definiție este conceptul de „piesă de creație” introdus în (Isoc, 2012) potrivit căruia:

„...piesa de creație este un element de comunicare prezentat în formă scrisă, ca text, imagine sau combinat, care posedă un subiect, o organizare sau o construcție logică și de argumentare care presupune niște premise, un raționament și o concluzie. Piesa de creație presupune în mod necesar o formă de exprimare specifică unei persoane. Piesa de creație se poate asocia cu întreaga operă autentică sau cu o parte a acesteia...”

În urma aplicării acestei definiții conforme cu realitatea, este evident că plagiatul neintenționat (Isoc, 2014) dispare din discuție și nu mai poate fi invocat. Mai este de subliniat că definiția de mai sus devine temei de evitare a oricărei invocări a unei posibile cote de preluare acceptabilă dintr-o operă scrisă anterioară. Cum este vorba de o definiție procedurală, utilizarea ei în fața unei sesizări a existenței de indicii de plagiat, colectate, de exemplu, prin utilizarea unei aplicații informatice, devine obligatorie.

Plagiatul este o faptă socială

Plagiatul nu este o faptă a unui individ. Plagiatul este o faptă în care sunt implicați mai mulți indivizi în calitate de autori / coautori împreună cu factori favorizanți. Prin extensie, se poate concluziona că plagiatul există, numai dacă societatea o permite. În aceste condiții, este firesc să se acționeze în tratarea plagiatului prin forme specifice de prevenire și descurajare în care să fie atrase toate părțile direct sau indirect implicate.

Agentul favorizator este orice persoană juridică sau asimilată, implicată în legătură cu apariția sau răspândirea unei lucrări plagiate pe orice cale și în orice mod în societate. Poziția de agent favorizator al plagiatului nu incumbă cu necesitate o vinovăție explicită, ci una de natură morală, socială.

Pentru o teză de doctorat agenți favorizatori ai plagiatului sunt universitatea sau instituția care acordă titlul științific, împreună cu angajații acesteia, împuterniciți în legătură cu teza plagiată, inclusiv conducătorul tezei de doctorat și comisia de analiză a tezei. Pentru o lucrare de tip articol sau carte, toate persoanele care au contribuit în mod activ la punerea în circulație a operei care se dovedește ulterior plagiată, cum sunt referenții științifici și asimilații lor, recenzorii sau criticii, invocați în descrierea lucrării sau în procedura de apariție au calitate de agenți favorizatori.

Garantul de integritate este persoana care se bucură de notorietate și care, direct sau indirect, este adusă de autorul unei opere plagiate sau de un agent favorizator al acestuia în situația de a le fi asociată cu scopul sporirii încrederii societății în aceștia și în acțiunile lor. Prin poziția sa, garantul de integritate contribuie, prin simpla sa prezență sau existență, la creșterea notorietății și încrederii de care se bucură cel care o invocă.

Pentru o universitate, un exemplu de garant de integritate sunt „doctorii honoris causa”. În ciuda faptului că ei nu au nimic de-a face cu un plagiat anume, aceste persoane pot contribui, prin poziția lor și luările lor de poziție, la stimularea măsurilor de sancționare a unui caz de teză plagiată prin retractare și retragerea titlului științific. Pentru un autor, persoana care scrie cuvântul înainte sau prefața ori orice text similar reprezintă un garant de integritate.

INDEXUL OPERELOR PLAGIATE

Mulți ani de căutări și experiențe au stat la baza construirii paginii web www.plagiate.ro (Isoc, 2012; Isoc, 2017) cunoscută sub denumirea „Indexul Operelor Plagiate în România”. Prin această denumire, aplicația s-a orientat spre lucrările publicate și identificate ca plagiate care au autori din România, indiferent unde au fost publicate, sau autori din alte țări care publică împreună cu autori din România sau publică în edituri sau publicații românești.

Principii

Indexul Operelor Plagiate este gândit ca un sistem socio-cibernetice de monitorizare și de acțiune socială. Dezvoltarea sa se bazează pe un set bine definit de principii (Isoc, 2017).

„...a) Indexul este o aplicație de utilitate publică. b) Indexul este construit din fapte de plagiat complet identificate. c) Faptele de plagiat pentru care există indicii bine susținute sunt incluse în Index fără a mai putea fi extrase. d) Indexul cuprinde în structura sa plagiatul împreună cu relațiile sociale care contribuie la promovarea și propagarea acestuia. e) Informarea din Index presupune identificarea operelor plagiate, identificarea faptelor de plagiat, identificarea plagiatorilor ca autori ai operelor plagiate și identificarea agenților instituționali și sociali....”

Informarea directă asupra plagiatelor identificate și indexate

Includerea în Indexul Operelor Plagiate presupune existența unei decizii de includere în Index care cuprinde o notă de constatare și o fișă de calificare a faptei. Formatul și informația fișei suspiciunii sunt cele din Figura 1.

Fișa suspiciunii de plagiat / Sheet of plagiarism's suspicion	
Opera suspicioasă (OS)	Opera autentică (OA)
Suspicious work	Authentic work
OS	KÖVESI, Laura Codruța. Combaterea crimei organizate prin dispoziții de drept penal. Teză de doctorat. Timișoara: Universitatea de vest. 2011. Notă: Conducător științific: Prof.dr.PAȘCA Viorel. Comisia de doctorat: Nu se cunoaște. Notă: Plagiat semnalat în „***”. Dr Codruța Kovesi, precursora lui Mang. 25.05.2012. Disponibil la: www.militiaspirituale.ro/investigatii/documente-inedite/detalii.html . Ultima accesare: 3 mai 2016.
OA	MATEUȚ, G., RUDICĂ, T., PETRESCU, V.E., ONU, N.S., DUBLEA, A., LUCA, S., IOVU, D., TĂRNICERIU, R.D., GAFTA, G.L., LUCA, C., PRUNĂ, R.A. Traficul de ființe umane infractor, victimă, infracțiune. Iași: Asociația Alternative Sociale. 2005.
Incidența minimă a suspiciunii / Minimum incidence of suspicion	
p.235:23 - p.235:00	p.020:30 - p.020:39
p.238:06 - p.238:00	p.021:50 - p.022:21
p.252:01 - p.252:09	p.041:27 - p.041:34
p.253:03 - p.253:07	p.042:26 - p.042:29
p.254:15 - p.255:00	p.026:31 - p.026:45
p.261:01 - p.261:25	p.046:43 - p.047:11
p.261:01 - p.261:25	p.046:43 - p.047:11
p.264:04 - p.264:25	p.101:04 - p.101:20
p.265:09 - p.265:16	p.102:34 - p.102:39
p.286:05 - p.286:00	p.123:06 - p.123:25
Fișă întocmită pentru includerea suspiciunii în Indexul Operelor Plagiate în România de la Sheet drawn up for including the suspicion in the Index of Plagiarized Works in Romania at www.plagiate.ro	

Figura 1. Detaliile fișei de suspiciune introdusă pentru funcționarea indexului operelor plagiate.

Se regăsesc astfel, potrivit definiției, informațiile asupra lucrărilor în incidență, respectiv e1, informația bibliografică asupra lucrării plagiate și e2, informația bi-

bliografică asupra lucrării autentice. Tot aici, se află informația asupra incidenței suspiciunii sau faptei de plagiat. prin coloana stângă a tabelului de incidență e4, respectiv coloana dreaptă a tabelului de incidență, e3. Coloana e4 cuprinde coordonatele, pagină și rând din lucrarea plagiată unde se află preluarea din opera autentică și descrisă în coloana e3 a tabelului.

Informarea asupra impactului plagiatelor în societate

Informarea asupra fenomenului plagiatului îmbracă o formă cu totul originală. Astfel, sunt construite așa numitele „*contratopuri plagiametrice*”. Acestea sunt evidențe, cu denumiri fanteziste, cu semnificația că ele reprezintă inversul unui top, adică al unei evidențe de performanță și că această performanță negativă ar fi măsurată cu un instrument cu identitate fantezistă, denumit numit „*plagiametru*”.

Tabelul 1. Contratopul plagiametric al academiilor.

P/O	Instituția academică	To	Re	Te	Ti
01/01	Academia de Științe Tehnice din România	11	0	0	0
02/01	Academia de Științe Agricole și Silvicultură :Gheorghe Ionescu Șișești	8	0	0	0
03/01	Academia Oamenilor de Știință din România	6	0	0	0
04/01	Academia Română	5	0	1	0
05/01	Academia de Științe Medicale din România	1	0	0	0

Tabelul 2. Contratopul plagiametric al universităților.

P/O	Universitatea	To	Re	Te	Ti
01/01	Universitatea „Vasile Alecsandri”, Bacău	44	0	1	0
02/01	Universitatea Tehnică, Cluj-Napoca	20	1	1	0
03/01	Universitatea București	14	0	4	0
03/02	Universitatea „Aurel Vlaicu”, Arad	14	0	1	0
04/01	Universitatea din Oradea	12	0	0	0
04/02	Universitatea de Științe Agricole și Medicină a Banatului „Regele Mihai I al României”, Timișoara	12	0	0	0
05/01	Universitatea „Babeș Bolyai”, Cluj-Napoca	11	0	2	0

Tabelul 3. Contratopul plagiametric al institutelor de cercetare.

P/O	Institutul de cercetare	To	Re	Te	Ti
01/01	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Științe Biologice", București	1	0	0	0
01/02	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Materialelor, Măgurele	1	0	0	0
01/03	Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Electrochimie	1	0	0	0

	și Materie Condensată (INCEMC), Timișoara				
01/04	Institutul Național de Neurologie și Boli Neurovasculare, București	1	0	0	0
01/05	Institutul de Chimie al Academiei Române, Timișoara	1	0	0	0

Note: In Contratopurile de mai sus, notațiile din antete au semnificația: To / „Total lucrări plagiare identificate / Overall identified plagiarized works” – total lucrări plagiare; Re / „retractate din total / retracted of overall” – număr de lucrări retractate din totalul To al lucrărilor plagiare; Te / „teze din total / thesis of overall” – numărul de teze realizate în instituție și plagiare; Ti / „titluri retrase pentru teze plagiare / withdrawn degrees for plagiarized thesis” – numărul de titluri de doctor retrase pentru cele Te teze realizate în instituție și plagiare. P/O – poziția în contratop P / numărul de ordine O în cadrul poziției din contratop.

Tabelul 4. Contratopul plagiometric al revistelor.

P/O	Revista	To	Re
01/01	Modelling and Optimization in the Machines Building Field (MOCM)	33	0
02/01	Journal of Computer Science and Control Systems	4	0
03/01	Analele Stiințifice ale Universității 'Ovidius' Constanța;	5	1
04/01	Acta Medica Marisiensis (AMM)	4	1
05/01	Analele Universității 'Constantin Brâncuși' din Târgu Jiu	3	0

Tabelul 5. Contratopul plagiometric al editurilor.

P/O	Editura	Pla	Ret
01/01	Mirton, Timișoara	9	0
02/01	Mediamira, Cluj-Napoca	5	0
02/02	Eurobit, Timișoara	5	0
03/01	Realitatea Românească, Vulcan	4	0
03/02	U.T.Pres, Cluj-Napoca	4	0
04/01	Universul Juridic, București	3	0
04/02	Editura Universității "Aurel Vlaicu", Arad	3	0
05/01	Eurostampa, Timișoara	2	0
05/02	Risoprint, Cluj-Napoca	2	0
05/03	Casa Corpului Didactic, Bacău	2	0
05/04	Casa Rovimed, Bacău	2	0
05/05	Springer Verlag, Heidelberg	2	0
05/06	Actami, București	2	0
05/07	Editura Universității din Oradea	2	0
05/08	All Beck, București	2	0
05/09	Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș	2	0

Note: In Contratopurile de mai sus notațiile din antete au semnificația: P/O – poziția în contratop P / numărul de ordine O în cadrul poziției din contratop; Pla / „Plagiare / Plagiarized papers”; Ret / “Retractate / retracted” – retractate din cele Pla lucrări puse în circulație.

REZULTATE, INTERPRETARE

Indexul Operelor Plagiate, ca cel prezentat anterior, lucrează din data de 6 februarie 2012 la adresa www.plagiate.ro cu perfecționări succesive și cu o evoluție care l-a transformat într-o autoritate a tratării plagiatelor din lumea academică.

Analiza informației centralizate în această perioadă permite o mulțime de interpretări consistente care se pot adăuga raportărilor din literatură. Rezultatele vor fi de asemenea incluse într-un șir de intercorelări posibile.

Despre autori și domeniul de specialitate al lucrărilor plagiare

Rezultatele prezentate în Tabelul 6 arată că la un eșantion de 247 de lucrări plagiare se identifică 68.53% autori cu statut de profesor.

Din aceeași sursă rezultă că nu este vorba numai de lucrări cu un singur autor. Dacă se ia în considerare numărul de autori inclusiv pentru plagiatele identificate în tezele de doctorat atunci numărul de plagiate este de 207 din total de 350 de fapte de plagiat identificate, dar numai 118 fapte de plagiat care au un singur autor, fără ca lucrarea să fie teză de doctorat.

O analiză pe date reale ca în Tabelul 1 indică, în primă instanță, în mod superficial, că plagiatul are o incidență deosebită în inginerie.

Tabelul 6. Detalierea după categoriile profesionale relevante a volumului de informație a Indexului Operelor Plagiate (350 fapte de plagiat).

	Categoriile profesionale relevante ale autorilor de lucrări plagiare		
	Profesori	Doctoranzi	Altele
Fizic	379	27	147
Raportat [%]	68.53	4.88	26.59

Tabelul 7. Detalierea după modalitatea domeniul de specialitate al operelor scrise plagiare cuprinse în volumul de informație al Indexului Operelor Plagiate (247 lucrări plagiare / 350 fapte de plagiat).

	Domenii de specialitate						
	Inginerie	Fundamentale	Economic	Medicină	Istorie	Religie	Altele
Fizic	99	28	20	24	11	4	61
Raportat [%]	40.08	11.34	8.10	9.72	4.45	1.62	24.70

Despre valori numerice și intercorelări sociale consistente

Existența unei baze de fapte detaliată și bine descrisă permite pentru prima oară o analiză socială aplicată a plagiatului în societatea românească dar și definirea unor surse de interpretare mult mai subtile.

Se constată astfel că în contratopul universităților ca în Tabelul 2 se pot identifica 217 lucrări plagiare în universitățile care ocupă primele 10 locuri, adică 28 de universități, din totalul celor 247 lucrări plagiare identificate, adică 87.85% din totalul lucrări plagiare identificate și raportate.

Dintre acestea un număr de 44 lucrări plagiare sunt asociate unei singure universități, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău.

Este de menționat că dintre cele 44 de lucrări asociate Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău, 33 de lucrări care apar în contratopul publicațiilor Tabelul 4 au fost produse de o singură publicație, „Modelling and Optimization in the Machines Building Field” (MOCM), editată de aceeași universitate. O intercorelare cu informația din contratopul universităților din Tabelul 2 pune în evidență că cele 44 de lucrări plagiare au 52 de autori, profesori ai aceeași universități!

Trebuie precizat că publicația în discuție este editată sub auspiciile Academiei de Științe Tehnice din România și că se bucură, la momentul faptelor deja identificate, de clasificarea “revista tip B+” a CNCSIS / Consiliul Național al Cercetării Științifice din Invățământul Superior, la poziția 93 cu codul CNCIS 461 (Consiliul Național al Cercetării Științifice din Invățământul Superior (CNCSIS), 2017). În acest fel, se dovedește cu certitudine existența unei conexiuni malefice între un organ al instituției de stat (Ministerul Educației), o entitate supra-profesională, o universitate de stat cu finanțare publică și o publicație care pune pe piață lucrări plagiare realizate de profesorii universității, asociați în echipe de coautori.

Si această analiză, singură, ar fi suficientă ca să demonstreze grozăvia proliferației plagiatului în România!

Dacă se mai adaugă și faptul că, 10 lucrări din totalul celor raportate de Index au fost realizate sub contracte cu finanțare publică, că niciuna dintre aceste lucrări nu a fost vreodată retractată și că sumele inutil investite nu au fost niciodată recuperate, imaginea interacțiunii strânse între plagiat și corupție este evidentă.

Pentru a evalua mai corect gravitatea stării de fapt, se precizează că Universi-

tatea „Vasile Alecsandri” din Bacău este universitate de stat și că gestiunea fondurilor de cercetare este asigurată de organe centralizate ale Ministerului Educației.

Că situația Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău nu este singulară o pot dovedi și alte cifre.

Dintre ele menționăm că informațiile din contratopul universităților din Tabelul 2 permit identificarea unui număr de 16 persoane, cu funcții în structurile de conducere din universități, care au calitate de autori de lucrări plagiate, dar și a unui număr de cinci persoane care au calitate de doctori honoris causa și sunt, de asemenea, autori de lucrări plagiate.

Despre atitudini și subtilități

Constatărilor faptice, certificate prin rezultate concrete, li se pot adăuga, chiar și parțial, atitudini ale autorilor de opere plagiate și poziții ale instituțiilor implicate.

Referirile (Isoc, 2017), extinse, se fac în raport cu situația actuală întâlnită în România, dar este posibil ca unele situații să fie întâlnite și în alte țări sau medii:

- i. Organizarea contratopurilor dovedește că plagiatul este sprijinit de instituțiile statului, academii, universități, institute de cercetare, publicații, dar și de edituri, ca entități ale mediului privat. Deși informate asupra existenței plagiatelor, instituțiile statului nu au reacționat. În opinia noastră motivele sunt diferite. Responsabilitatea persoanelor care le conduc este, cu certitudine, un motiv al lipsei de reacție, dar și necunoașterea poate fi la fel de bine invocată.
- ii. Instituțiile universitare și academiile dar și editurile și publicațiile nu au înțeles încă pericolele plagiatului și necesitatea intervenției tuturor pârghiilor societății pentru stoparea acestuia. O dovedește, fără posibilitate de tăgadă, faptul că în toate contratopurile plagiametrice introduse numărul de retractări este deosebit de redus.
- iii. Reprezentantii instituțiilor autonome, universități și academii, și a autorităților centralizate, Ministerul educației dar și Academia Română, așteaptă o lege sau, în orice caz, un normativ „foarte puternic” care să le ofere, în procente și fără responsabilitatea lor asumată, certitudinea că „un plagiat” este „un plagiat”!

- iv. O serie de autori, în mod direct sau prin „*reprezentanți*”, au început să clameze tot mai mult faptul că fiecare profesie are dreptul să-și definească plagiatul său și formele specifice în care își exercită dreptul de a prelua, din opere autentice anterioare, fără indicarea sursei și fără a delimita preluarea.
- v. Singurul lucru pe care îl omit de fiecare dată autorii de lucrări plagiate este că încălcarea de etică produsă de ei are consecințe imprevizibile, în prezent dar și în viitor, și că lucrările lor scrise plagiate poluează, prin publicare, un patrimoniu cultural în care au ajuns.
- vi. Internetul, mediul electronic, fac poluarea mult mai evidentă dar și intervenția de descurajare mult mai posibilă.

Despre istorie și probleme deschise

Definirea plagiatului istoric și lansarea Indexului Operelor Plagiate în spațiul public deschide noi orizonturi situate pe paliere diferite.

Primul aspect este acela că acum există probe certe că statul, cu instituțiile și organele sale, se dovedesc vinovate pentru neglijarea cu îndărătnicie a subiectului, indiferent de implicațiile sale.

Rezultă de aici două probleme dintr-un șir de probleme care riscă să contribuie la instabilitate socială.

Prima problemă este aceea că prin ignorare și mușamalizare, plagiatul devine o bombă socială, cu efecte întârziate și dificil, dacă nu imposibil de prevăzut și evitat.

A doua problemă este aceea că, de acum înainte, statul va trebui să soluționeze plagiatul în instituțiile sale dar va fi pus și în situația să gestioneze efectele perverse ale acestuia, printre care unele se apropie, în mod vertiginos, de zona penală.

Al doilea aspect este că situația din România a scăpat de sub control și că cercetarea de față ca și doctrina inițiată și abordată în (Isoc, 2012) vin să justifice întrebări care până acum erau, cel mult, insinuate. Unele dintre ele pot fi enunțate în forme explicite: Care ar putea fi maniera optimă de tratare a plagiatului istoric? Cum se poate reduce ponderea plagiatului istoric din patrimoniul național cultural scris? Cum se împacă statutul de angajat al statului cu cel de autor al unei opere plagiate? Care este rolul angajaților statului implicați în activități care conduc la

aparitia de plagiate? Care sunt obligatiile statului fata de patrimoniul cultural national si igienizarea acestuia? Care sunt obligatiile statului fata de modul de patrundere a lucrarilor scrise in spatiul public, inclusiv Internet? Care sunt obligatiile statului fata de poluarea intelectuală a spatiului?

Un aspect cu totul aparte îl constituie modalitatea de abordare în societate a plagiatului, ca faptă cu profunde implicații sociale. Cercetarea de față, cu rezultatele și argumentele sale, demonstrează rolul deosebit de important al societății civile care a reușit să impună o temă, un mod de soluționare și un set de principii. Toate acestea vor fi dificil de evitat atunci când se va vorbi de o cale de rezolvare a problemelor identificate.

CONCLUZII

Plagiatul este o faptă socială perfidă, aparent nevinovată care însă produce rețele de non-valoare intelectuală și rețele de influență socială deosebit de active și agresive.

Se pune în evidență, pentru prima dată, cu fapte și cifre că, cel puțin în România, plagiatul este sprijinit de autoritățile statului. Este deosebit de dificil de justificat lipsa de atitudine a Academiei Române, care se alătură acțiunilor, vădit criminale, ale universităților și Ministerului Educației. Alături de atitudinea față de plagiat, sunt tot mai multe acțiuni sfidătoare în care organe ale statului, create ad-hoc de forțe politice, apără demnitari care au plagiat.

Studiul de față a abordat, în mod încă insuficient, relația dintre plagiat și fraudarea banului public. Acest lucru nu înseamnă evitarea subiectului. Mai mult, s-a dovedit că există pentru prima dată probe irefutabile că activitatea sectorului de cercetare este pusă, în acest fel, sub un mare semn de întrebare, iar consecințele acestei stări asupra dezvoltării viitoare a economiei românești sunt dificil de prevăzut. Prin analiza efectuată s-a dovedit însă că instituțiile de stat nu au nici cel mai redus apetit să intervină.

În această țară, plagiatul apare a fi cea mai profitabilă și mai simplă cale de a accede în lumea selectă a „gulerelor albe”. Necinstea universitară devine, în acest fel, primul pas spre corupție. De aici și pericolul prin care plagiatul construiește corupția prin pregătirea de „personal calificat și înalt calificat” și dedicat necinstei.

Societatea nu poate rămâne pasivă. Ca linie fermă, plagiatul poate fi menținut sub control numai prin educație. Acest lucru este posibil însă numai dacă profesorii, instituțiile statului și societatea civilă o doresc cu adevărat.

Prin consecințe, menținerea stării de fapt actuale devine, tot mai mult, un atentat la economia națională, la securitatea țării. Apare atunci firesc să se acționeze prin toate mijloacele, inclusiv prin mijloacele specifice ale reprezentanților societății civile, după cum o dovedește și această cercetare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Berlinck R.G.(2011). The academic plagiarism and its punishments - a review. *Revista Brasileira de Farmacognosia*. **21**(3), 365-372.
- Born, A.D.(2003). How to reduce plagiarism. *Journal of Information Systems Education*. **14**(3), 223-224.
- Burke M. (2005) Deterring plagiarism: A new role for librarians. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. **6**(2), 1-9.
- Comas-Forgas, R. & Sureda-Negre, J.(2010). Academic plagiarism: Explanatory factors from students' perspective. *Journal of Academic Ethics*. **8**(3), 217-222.
- Consiliul Național al Cercetării Stiințifice din Invățământul Superior (CNCSIS) (2017). Retrieved at May 2, 2017 from: <http://vechi.cnscis.ro/>.
- Glendinning I.(2014). Responses to student plagiarism in higher education across Europe. *International Journal for Educational Integrity*. **10**(1), 4-20.
- Hu, G. & Lei, J. (2015). Chinese university students' perceptions of plagiarism. *Ethics & Behavior*. **25**(3), 233-255.
- Isoc, D. (2012). *User action guide against plagiarism: good conduct, preventing, combating* (In Romanian). Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2012.
- Isoc, D. (2014). Preventing Plagiarism in Engineering Education and Research. In: *Fundamentals of Electrical Engineering (ISFEE), 2014 International Symposium on*. University Politehnica of Bucharest, Romania. 28-29 Nov.2014. 1-7.
- Isoc, D. (2017). Plagiarism deterring by using a sociocybernetic system. ICL2017 - 20th International Conference on Interactive Collaborative Learning / 46th IGIP International Conference on Engineering Pedagogy, Budapest, Hungary, 27-29 September 2017. (In: Auer, M.E., Guralnik, D. and Simonics, I. *Teaching and Learning in a Digital Era – Proceedings of the 20th International Conference on Interactive Collaborative Learning*. Advances in Intelligent Systems and Computing. Springer), p.866-877.
- Keuskamp D. & Sliuzas R.(2007). Plagiarism prevention or detection? The contribution of text-matching software to education about academic integrity. *Journal of Academic Language and Learning*. **1**(1), A91-A99.
- Manalu, M.H. (2013). Students' Perception on Plagiarism. *Passage*. **1**(2), 71-80.

- Martin D.F. (2005). Plagiarism and technology: A tool for coping with plagiarism. *Journal of education for business*. **80**(3), 149-152.
- Power, L.G. (2009). University students' perceptions of plagiarism. *The Journal of Higher Education*. **80**(6), 643-662.
- Pupovac V., Bilic-Zulle L. & Petroveckii M.(2008). On academic plagiarism in Europe. An analytical approach based on four studies. *Digithum*. 10, 13-19.
- Schrimsher R.H., Northrup L.A. & Alverson S.P. (2011). A survey of Samford University students regarding plagiarism and academic misconduct. *International Journal for Educational Integrity*. **7**(1), 3-17.
- Stabingis L, Šarlauskienė, L. & Čepaitienė, N. (2014). Measures for plagiarism prevention in students' written works: case study of ASU experience. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 110, 689-99.
- Sutherland-Smith W. & Carr R. (2005). Turnitin. com: Teachers' Perspectives of Anti-Plagiarism Software in Raising Issues of Educational Integrity. *Journal of University Teaching and Learning Practice*. 2(3), 1-10.

Această lucrare este comandată și realizată sub egida asociației GRAUR în cadrul programului său de descurajare a plagiatului. Acest program prezintă o formă nouă, după anul 2012 când a fost inițiat Indexul Operelor Plagiate în România de la www.plagiate.ro.

Asociația GRAUR
Grupul pentru Reformă și
Alternativă Universitară

Sediu : 400027 Cluj-Napoca / str.G.Baritiu nr.26
Adresă : 400424 Cluj-Napoca / str.Dostoievski nr.26
IBAN: RO33.BTRL.0130.1205.9378.60XX
Banca Transilvania Cluj,
CF: 16793670 / 27.09.2004.
Autorizatie: Inc.Civ. 10862/22.09.2004; 30-1/50566.
E-mail: office@graur.org
Pagini web: www.graur.org; www.plagiate.ro.